

Orkaan Sofia bereikt Nederland

Dit weekeinde was Sofia Goebaidoelina in Amsterdam en Den Haag, waar uitvoeringen van haar muziek de zalen op hun grondvesten deden schudden. Geen van de concerten was uitverkocht, maar de componiste kon rekenen op een aandachtig luisterend publiek.

Het oorspronkelijk geplande nieuwe werk voor orgel en orkest dat zij in opdracht van het Concertgebouworkest schrijft, laat nog op zich wachten. In plaats daarvan klonk haar indrukwekkende *Der Reiter auf dem weissen Pferd* (2002), ook voor orgel en orkest. Aan deze compositie liggen twee oratoria ten grondslag: de *Johannes-Passion* en *Johannes-Ostern*. De musici lieten met David Robertson aan het roer niet alleen de lucht maar ook het meubilair in de Amsterdamse zaal trillen. Ruige geluidsmassa's beukten tegen het trommelvlies en gingen over in engelachtige suizingen. Goebaidoelina lichtte vooraf toe dat het orgel geïntegreerd is in de orkestpartij. Toch kwam het machtige Concertgebouworkest met Leo van Doeselaar achter de speeltafel ruim boven het orkestgeweld uit.

De volle programmering maakte de naam van de serie 'Aanbevolen avontuur' volledig waar, maar was ook licht uitputtend. Naast Goebaidoelina stonden Prokofjev en twee Nederlandse componisten op het programma. Van Tristan Keuris klonk een Nederlandse première, *Antologia*, gespeeld met symfonische scherpte en warmbloedigheid. De pianist Enrico Pace debuteerde bij het Amsterdamse orkest met een flitsend vertolkt *Eerste pianoconcert* van Prokofjev. Tussendoor klonk *changelementmuziek* van Mayke Nas. Zij schreef *No reason to panic* voor die musici die hun stoel niet hoeven te verlaten wanneer de concertvleugel op het podium geplaatst wordt. Robertson ontlokte het orkest een jong en brutaal geluid, evenals in Prokofjefs *Eerste symfonie*.

Het Haagse Residentie Orkest speelde voor de verande-

ring in het Lucent Danstheater. Hier ging Goebaidoelinas werk eveneens hand in hand met Nederlandse composities, in dit geval van Otto Ketting. Zijn muziek had een heel andere uitwerking dan die van de Tataars-Russische componiste. De aankomst (1993) en de *Vierde symfonie* (2007) gaven de luisteraar een aards houvast tussen de mystieke scheppingen van Goebaidoelina.

In *Stunde der Seele* (1976) vervult het slagwerk een centrale rol, zoals in veel van Goebaidoelinas stukken. Exotische roffels en onvermijdelijke dreunen droegen bij aan de gestage ontwikkeling van dit beklemmende opus. In diepe ernst bezong de alt Nathalie Stutzmann de bespiegelingen van de dichteres Marina Tsvetajeva. *The light of the end* uit 2003 wordt gekenmerkt door expressieve uitbarstingen en

■ Sofia Goebaidoelina: haar muziek deed de zalen op hun grondvesten schudden.

geraffineerde dissonanten. Onderstreept door een zacht murmelende tuba monden opborrelende krachten uit in nerveuze vioolregisters. Het Residentie Orkest speelde uitstekend onder leiding van Kasper de Roo. Niettemin zijn er grenzen aan de hoeveelheid Goebaidoelina die op één avond aantrekkelijk blijft.

Frederike Berntsen

Uitzending Concertgebouworkest: 19 oktober om 14.15 via Radio 4.

